

Innehåll

	Till läraren	3			
Kapitel 1	Insändare	6	Kapitel 6	Självbiografi	83
	Ordkort/Ordlista	7		Ordkort/Ordlista	84
	Grammatik	10		Grammatik	90
	Höra	15		Höra	94
	Test	16		Test	95
Kapitel 2	Lyrik	21	Kapitel 7	Nyhetsartikel	99
	Ordkort/Ordlista	22		Ordkort/Ordlista	100
	Grammatik	23		Grammatik	105
	Höra	25		Höra	111
	Test	27		Test	112
Kapitel 3	Blogg	31	Kapitel 8	Reportage	119
	Ordkort/Ordlista	32		Ordkort/Ordlista	120
	Grammatik	37		Grammatik	127
	Höra	41		Höra	137
	Test	42		Test	138
Kapitel 4	Instruktion	47	Kapitel 9	Faktatext	147
	Ordkort/Ordlista	48		Ordkort/Ordlista	148
	Grammatik	54		Grammatik	154
	Höra	61		Höra	159
	Test	62		Test	160
Kapitel 5	Noveller	67	Kapitel 10	Krönika	167
	Ordkort/Ordlista	68		Ordkort/Ordlista	168
	Grammatik	74		Grammatik	172
	Höra	78		Höra	177
	Test	79		Test	179
			GRAMMATIK		187–261

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25 Stockholm

Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm

Hemsida: www.sanomautbildning.se

E-post: info@sanomautbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10

Telefax: 08-587 642 02

Redaktör/Projektledare: Susanne Risberg

Grafisk form: Miber

Omslag: Miber

Språkvägen – sfi D, lärarhäfte med kopieringsunderlag

ISBN 978-91-523-3658-8

© 2015 Ulrika Ekblad, Caroline Söderqvist och Sanoma Utbildning AB, Stockholm

Första upplagan

Första tryckningen

Ineko AB, Källered 2015

Till läraren

Språkvägen D vänder sig till elever på sfi kurs D och bygger på samma metod som Språkvägen B och C. Boken består av tio kapitel med fokus på olika texttyper och förbereder på så sätt eleverna för fortsatta studier i grundläggande svenska. Eftersom många sfi-skolor har kontinuerligt intag, finns ingen progression och man kan börja var man vill i boken.

Arbetsättet i Språkvägen D bygger på ett antal moment, som upprepas i varje kapitel. På så sätt behöver inte läraren lägga tid på att förklara nya typer av uppgifter och eleven blir mer självgående eftersom de är insatta i arbetsgången. Självklart kan man utesluta moment eller ta dem i den ordning man själv tycker passar. Men själva grundtanken är att man ska ge eleverna förförståelse genom bilder, sammanfattning och samtal kring ämnet, innan man läser texten eller arbetar med skrivövningar.

Längst bak i elevboken finns en **minigrammatik**, ett avsnitt om **studieteknik** och sist i boken finns **huvudtexterna** en gång till men här med markeringar på det som är karaktäristiskt för texttypen.

I lärarpärmen finns **kopieringsunderlag** i form av ordlistor, grammatikövningar, hörförståelser mm.

Vårt synsätt

Vi sätter texten i fokus när vi arbetar. Vi tror att om man har en tillräckligt mastig text, kan man i den hitta material för att öva språkets alla fyra färdigheter och dessutom grammatik. Om man jobbar mycket med förförståelsen blir det lättare för eleverna att hänga med i läsningen, även om man har en text som ligger strax över elevernas egen språknivå.

Vi vill att övningarna kring texterna ska vara enkla att förstå och att vissa av dem återkommer i varje kapitel. Kraften ska läggas på innehållet och inläringen och inte på att förstå nya övningar.

Metod

Vi har på följande två sidor beskrivit, uppdelat i de olika färdigheterna, hur man kan arbeta med vårt material och vår metod.

Lyssna

För att ge eleverna god förförståelse presenterar läraren en **sammanfattning** av texten med hjälp av tankekartan. Alla bilderna finns, förutom i boken, på vår hemsida där du kan ladda ner dem kostnadsfritt. Man kan skriva ut bilderna enskilt eller visa tankekartan med projektor. Till de flesta kapitel finns en färdig sammanfattning i lärarpärmen. I det här momentet övar eleverna hörförståelse och det är bra om man undviker att skriva något på tavlan. Med fördel sammanfattar läraren texten för eleverna mer än en gång. Observera att eleverna här inte ska titta på texten som finns i elevboken.

I lärarpärmen finns också **hörförståelseövningar** till varje kapitel.

På vår hemsida kan man dessutom lyssna på texterna med bilder till och höra och se alla ord från ordlistorna.

Tala/samtala

När läraren har sammanfattat texten ska eleverna, i par eller i grupp samtala kring det de har hört. De ska dels själva försöka **återberätta/sammanfatta** det läraren har presenterat, men också prata om texten och om ämnen som är relaterade till texten.

Läsa

Innan eleverna läser texten, bör man arbeta med **ordlistorna**. Här ska eleverna dels översätta orden till sitt modersmål men också arbeta med uttalet av orden, t.ex. genom körläsning eller pardiktamen. I lärarpärmen finns ordkort att skriva ut, som t.ex. kan användas för gruppövningar där betydelse och ordklasser kan diskuteras fram.

När **texten ska läsas** bör läraren läsa den högt för eleverna den första gången. Efter genomläsningen kan läraren dels gå igenom de svåraste orden igen, som eleverna redan mött i ordlistorna men ännu ej sett i sitt riktiga sammanhang, men också tillsammans med eleverna försöka identifiera de texttypiska dragen och var den viktiga informationen i texten finns.

Efter texten finns **frågor** som bekräftar elevens förståelse av innehållet och förståelsen av hur just den texten är uppbyggd.

Det finns också, i alla kapitel utom Noveller, en **kompletterande text** med tillhörande frågor för extra lästräning. Denna text bör eleverna kunna läsa på egen hand, men kan naturligtvis också inledas gemensamt.

Skriva

Den första skrivuppgiften i varje kapitel är att **skriva sammanfattningen** som muntligt övades på under samtala-momentet. Detta är ett bra tillfälle för läraren att se att eleverna har förstått vad de läst och för eleven att öva på just sammanfattningar. Denna uppgift kan med fördel ske i par eller grupp, så eleverna får samtala kring innehållet och även det grammatiska, men naturligtvis också enskilt.

Det finns alltid minst en skrivuppgift till, i varje kapitel, och då ska eleverna skriva samma typ av text som huvudtexten i kapitlet. För att de lättare ska klara av att skriva en egen text, bör man som lärare presentera flera olika texter av samma typ och gemensamt i klassen läsa dem och **identifiera det texttypiska**. För att ännu mer guida eleverna in i hur man skriver just denna texttyp, kan man också skriva en gemensam text på tavlan där alla är delaktiga i skapandet av texten.

När det är dags för eleverna att helt **på egen hand skriva**, t.ex. en novell, kan läraren och eleverna tillsammans hjälpas åt att hitta på karaktärer och händelser, som en novell kan innehålla, så de elever som har svårt att fantisera kan få hjälp att komma igång.

Grammatik

I lärarpärmen finns kopieringsunderlag med grammatikövningar till alla kapitel. Läraren väljer själv när i arbetsgången det passar att arbeta med dem.

Där finns också **kompletterande övningar till minigrammatiken** i slutet av elevboken.

Test

I lärarpärmen finns också ett test till varje kapitel. I testet kontrolleras om eleven har förstått texttypen, grammatiken och avslutas med en orddel.

Kapitel 1 Insändare

Sammanfattning

Förbered textläsningen genom att sammanfatta texten muntligt för eleverna med hjälp av tankekartan.

Bilden i mitten: Om man vill uttrycka sina åsikter kan man skriva en insändare. Det är ett kort brev som publiceras i en tidning. Här är det en man som skriver en insändare eftersom han är upprörd på kommunen.

Bild 1: Mannen bor i ett område som heter Tallbogård. Han trivs bra i området där det finns en park som han tycker om.

Bild 2: Nu planerar kommunen att bygga en väg genom parken. Mannen är arg och chockad. Han förstår inte varför kommunen vill förstöra det enda grönområdet som finns i Tallbogård.

Bild 3: Parken är en plats där människor i alla åldrar samlas. De promenerar, grillar och spelar fotboll.

Bild 4: Mannen skriver att luften i området är dålig redan nu. Om kommunen bygger en väg kommer den att bli sämre.

Bild 5: Många menar att luften kommer att bli bättre om man bygger vägen och inte behöver köra en omväg för att komma till sina arbeten. Mannen tycker att det är viktigare att parken får vara kvar.

Bild 6: Mannen menar att människor i Tallbogård är vana vid att åka fem kilometer på en mindre väg för att komma till motorvägen. Kommunen menar att vägen är viktig för att kommunikationen ska bli effektivare. Mannen håller inte med.

Förslag på frågor som man kan ställa till eleverna

Har ni skrivit insändare till någon tidning?

Hur trivs ni i ert bostadsområde? Vad är det bästa i ert område?

Finns det någon park i där ni bor?

Finns det någon naturlig samlingsplats i ert område?

Hur kan luften bli bättre om man bygger en väg?

Till läraren:

Använd ordkorten som förberedelse innan arbetet med ordlistan. Dela in eleverna i grupper och låt de sortera ordkorten efter ordklass t.ex. substantiv, adjektiv och verb.

En annan övning går ut på att eleverna ska dra ett kort och förklara ordet på lappen med andra ord, t.ex. genom synonymer eller genom att ge exempel på situationer när ordet används.

Ordkort

ljuvligt

lummig

förbannad

chockad

ett grönområde

en stämning

uppmäts

uppskattas

en samlingspunkt

förhöjd

en halt

en påfart

ett ämne

andas in

en motorväg

skadligt

växer upp

hävdar

en omväg

Ordlista

- Översätt orden till ditt språk.
- Öva uttalet med din lärare.
- Gör en egen diktamen och skriv orden två gånger.

Ord	Översättning	Uttal	Skriv
ljuvligt		lj <u>u</u> v ligt	
lummig		lum <u>m</u> ig	
förbannad		för bann <u>a</u> d	
chockad		cho <u>ck</u> ad	
ens		en <u>s</u>	
ett grönområde		grö <u>n</u> om rå <u>d</u> e	
en stämning		stä <u>m</u> ning	
dagligen		dag li gen	
uppskattas		upp skatt <u>a</u> s	
de flesta		de fles <u>t</u> a	
en samlingspunkt		sam lings punk <u>t</u>	
uppmäts		upp mä <u>t</u> s	
förhöjd		för höj <u>d</u>	
en halt		h <u>al</u> t	
ett ämne		äm <u>n</u> e	
andas in		an das in <u>u</u>	
en motorväg		mo <u>t</u> or vä <u>g</u>	
skadligt		sk <u>a</u> d ligt	
växer upp		väx er upp	
till viss del		till viss del	
hävdar		häv <u>d</u> ar	
en omväg		om <u>v</u> äg	
en påfart		på <u>f</u> art	

GRAMMATIK

Verb

Presens

Språkvägen s. 91-94

Skriv verbets presensform.

Presens	Preteritum
<i>Exempel:</i> bor	bodde
1 _____	ansåg
2 _____	uppskattades
3 _____	undrade
4 _____	såg
5 _____	tyckte
6 _____	hävdade
7 _____	behövde
8 _____	tog
9 _____	sa
10 _____	klarade

Hjälpverb

Språkvägen s. 98

Skriv meningarna i preteritum.*Exempel:*

Hur kan de ens tänka på att förstöra det enda grönområdet?

Hur kunde de ens tänka på att förstöra det enda grönområdet?**1** Det kan vara skadligt för barnen som ska växa upp här.

---

2 Jag kan till viss del förstå dem som hävdar att miljön blir bättre.

---

3 ... om vi inte behöver köra en omväg för att komma till stan.

---

4 Men det måste väl ändå vara viktigare ...

---

5 ... att vi får behålla vår fantastiska samlingspunkt.

---

6 Vägen, som ska gå genom parken, är en investering för framtiden.

Adjektiv

Språkvägen s. 105-106

Skriv adjektiven i rätt form.

*Exempel:*Det är skadligt för kroppen att röka. **(skadlig)**

- 1 Den här sommaren är _____ **(ljuvlig)**
- 2 På vägen till skolan går Eva förbi två _____
trädgårdar. **(lummig)**
- 3 Erik fick ett _____ brev från sin chef. **(trevlig)**
- 4 Han hade ett vackert och _____ leende. **(naturlig)**
- 5 Läkaren sa att mannens _____ värden inte var
något att oroa sig för. **(förhöjd)**
- 6 Anna och Stefan köpte ett par _____ stolar till sitt kök. **(ny)**
- 7 Läraren hade många elever som var _____ på engelska. **(bra)**
- 8 Hotellet hade en _____ utsikt mot havet. **(fantastisk)**
- 9 Kattmamman hade nio _____ och söta kattungar. **(liten)**
- 10 Personalen hade ett mycket _____
sätt att arbeta. **(effektiv)**

Skiljetecken

Skriv rätt skiljetecken.

Exempel:

Har du köpt en ny dator ___?

- 1 Anna och jag måste åka till Örebro på fredag ___
- 2 Hur vet du var Sune Johansson bor ___
- 3 Jag ska fråga mamma om hon vill spela tennis imorgon ___
- 4 Kom tillbaka så fort du kan ___
- 5 Äter Susanne ägg till frukost också eller äter hon bara smörgås ___
- 6 Kör inte för snabbt ___
- 7 Jag tror inte jag klarar provet på måndag ___
- 8 Vem hämtar Maja på dagis ___
- 9 Lyssnar du på musik på datorn ___
- 10 Rör inte glasvasen ___
- 11 Kan du vara snäll och stänga av ljudet på mobilen ___
- 12 Jonas undrar om han får ledigt på onsdag ___
- 13 Varför slutade bilen att fungera ___
- 14 Åker du buss eller bil till jobbet ___
- 15 Behöver du glasögon när du läser ___
- 16 Igår tittade vi på fotboll på tv, men jag kommer inte ihåg vilket lag som vann ___
- 17 Sluta spela så hög musik ___
- 18 Åh, vilken god middag du har lagat ___

Substantiv

Språkvägen s. 100-101

Skriv substantiven i plural bestämd form.

Exempel:

en hund

hundarna

- 1 en kommun _____
- 2 en sjö _____
- 3 en plats _____
- 4 en halt _____
- 5 en påfart _____
- 6 en park _____
- 7 ett grönområde _____
- 8 en samlingspunkt _____
- 9 en motorväg _____
- 10 en kommunikation _____

HÖRA

Lyssna på personerna som ringer in till radioprogrammet *Ring och skäll*. Sätt kryss vid rätt svar. Du får lyssna två gånger. Läs först frågorna.

Spår
01

1 Varför är kvinnan irriterad?

- Hon tycker att maten är för dyr.
- Hon känner sig lurad att handla när det finns rabatter i affären.
- Hon får sällan kvitto när hon handlar.
- Hon får betala fullt pris trots att det är rabatt på varor.

Spår
02

2 Varför är kvinnan irriterad?

- Många böcker på biblioteket är trasiga.
- Böcker och CD- skivor på biblioteket är ofta utlånade till andra människor.
- När hennes vänner lånar saker av henne får hon sällan tillbaka dem eller så är de trasiga när hon får tillbaka dem.
- När hennes vänner vill låna saker skickar de sms och frågar. Hon vill att de frågar henne direkt istället.

Spår
03

3 Varför är mannen arg?

- Det är alltid dåligt väder.
- Han har bara en veckas semester.
- Han har dåligt väder på sin semester.
- Det är fint väder i Norrköping men inte i Halmstad.

Spår
04

4 Varför är kvinnan arg?

- Det är stressigt för personalen på akuten.
- Ingen kom och hjälpte henne när hon ramlade.
- Hon fick ingen mat och dryck på akuten.
- Personalen var inte bra på akuten.

Spår
05

5 Varför är mannen arg?

- Föräldrar sätter sina barn i kundvagnen i affären.
- Barn springer runt i affärerna.
- Hundar bajsar på gatan.
- Mataffärer har smutsiga golv.

Namn: _____

Läs insändaren och svara på frågorna.

Gäss hindrar badgästerna

Äntligen kom sommaren och värmen i vattnet. En dag gick jag ner till Hägernäsbadet för ett morgondopp. När jag såg bryggan tappade jag lusten, hela bryggan var mer eller mindre täckt av avföring från kanadagässen.

Det här är tyvärr något som jag sett många gånger, både stränder och bryggor är fullständigt nerskitna av dessa gäss. Är det så här vi vill att våra badplatser ska se ut? Undrar hur vattenkvaliteten är på de här badplatserna? Är det inte dags att ta tillbaka badplatserna från gässen?

Om någon undrar så gick jag och badade på en annan plats som jag inte avslöjar för gässen.

Badgäst

- 1 Förklara med egna ord vad rubriken betyder.

_____

- 2 Vilken åsikt har skribenten?

_____

- 3 Vilka argument har skribenten för sin åsikt?

_____

- 4 Vad får vi veta av avslutningen?

_____

Verb

Skriv verbets presensform.

Presens	Preteritum
1 _____	hade
2 _____	visste
3 _____	promenerade
4 _____	hörde
5 _____	spelade
6 _____	var
7 _____	såg
8 _____	fick
9 _____	reste
10 _____	förstod

Hjälpverb

Skriv meningarna i preteritum och skriv vilket uttryck hjälpverbet förmedlar.

- 1 Björn får inte röka när han är inomhus.

- 2 Hanat brukar äta lunch framför teven.

- 3 Hans och Greta kan inte köpa en ny bil.

- 4 Parvin ska köra bil till Uppsala.

- 5 När Markus får låna bollen, gör han mål direkt.

Adjektiv

Skriv adjektiven i rätt form.

- 1 Jag köpte två _____ böcker igår. **(bra)**
- 2 De fyra _____ barnen spelade fotboll i parken. **(liten)**
- 3 Det stora bordet var _____ men mycket vackert. **(gammal)**

Skiljetecken

Skriv rätt skiljetecken.

- 1 Kan du säga till mig, var han bor ____
- 2 Ibland förstår jag inte vad du säger ____
- 3 Åsa sa, att hon inte vet hur många som kommer på festen ____

Substantiv

Skriv substantiven i plural bestämd form.

- 1 ett bord _____
- 2 en uppgift _____
- 3 en dator _____
- 4 ett barn _____
- 5 ett hus _____
- 6 en telefon _____

Ordkunskap

Vad betyder orden?

Läs meningarna och fyll i de ord och uttryck som saknas. Välj bland orden i rutan. Ibland behöver du böja orden.

påfart	lummig	ett ämne	chockad
skadligt	hävdar	växer upp	en halt
omväg	en samlingspunkt	förhöjd	

- Jag tog den första _____ för att komma ut på motorvägen.
- Halterna av avgaser var _____ i stadens centrum.
- Peter _____ att det verkligen inte var han som hade tagit pengarna ur lådan.
- Klassen läser _____ svenska på måndagar och onsdagar.
- Det kan vara mycket _____ för lungorna att röka.
- Alla i publiken blev _____ när sångaren ramlade av scenen.
- Trädgården runt huset var mycket grön och _____.
- Caféet längre ner på gatan hade blivit som en _____ för alla grannarna som bodde i området.
- För att komma till huset bakom skolan måste man gå en lång _____.
- Thomas och Seher _____ i samma område och gick i samma skola när de var små.
- För att slappna av, kan man först _____ sakta och sedan andas ut.

fill viss del	ett grönområde	ens	andas in
uppskattas	uppmänts	ljuvligt	en stämning
de flesta	förbannad	dagligen	

- 12** Jordgubbstårtan med grädde smakade _____.
- 13** När någon är så där otrevlig så blir jag så himla _____!
- 14** Bredvid Gretas jobb ligger ett fint _____. Där brukar hon promenera på lunchen.
- 15** Erik kan _____ förstå varför Daniel flyttar till Karlstad, men helt och hållet kan han inte förstå hans beslut.
- 16** Det har _____ höga radonhalter i huset vi bor i.
- 17** Det rådde en skön _____ bland kompisarna som grillade och badade vid sjön.
- 18** Tåget går till och från Katrineholm fem gånger _____.
- 19** Alla tyckte inte att det var en bra idé, men jag tror att _____ höll med mig i alla fall.
- 20** Det _____ verkligen av läraren, att alla i klassen hjälptes åt att städa klassrummet.
- 21** Jag har inte _____ drömt om att bli rik.